

Καθηγητής Γιώργος Παπαστάμκος
Ευρωβουλευτής Ν.Δ.
Μέλος της Επιτροπής Γεωργίας και Ανάπτυξης της Υπαίθρου

Ενημερωτικό Δελτίο

Νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική

Κρίσιμα Σημεία των νομοθετικών προτάσεων της Κομισιόν επί τη βάσει των οποίων θα συν-νομοθετήσουν Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο Υπουργών

Η Κομισιόν προέβη στις 12 Οκτωβρίου στην ανακοίνωση των (επτά) νομοθετικών προτάσεων της προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (Υπουργών Γεωργίας) για την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) μετά το 2013.

Το διαπραγματευτικό θεμέλιο της "νέας εταιρικής σχέσης Ευρώπης-Αγροτών" συνεπάγεται ποσοτικές και ποιοτικές μεταβολές. Μεταβολές, οι οποίες θα σφραγίσουν το μέλλον της Ελλάδος της Υπαίθρου. Η σύνολη αξιολόγηση των νομοθετικών προτάσεων της Κομισιόν αποκαλύπτει μεταρρυθμιστικό δυναμικό, που πρέπει να βρεθεί στο επίκεντρο μίας εις βάθος συζήτησης στο πλαίσιο του εθνικού μας συστήματος δράσης. Πέραν της όποιας εστίασης στο τί συνεπάγεται ποσοτικά η νέα ΚΑΠ, ειδικά για την Ελλάδα, είναι μία πρώτης τάξεως ευκαιρία να ευθυγραμμίσει τα μελλοντικά ευρωπαϊκά κανονιστικά εργαλεία με τους ίδιους πολιτικούς στόχους, δηλαδή με ποιον τρόπο θα καταστεί η ελληνική αγροτική οικονομία βιώσιμη, ανταγωνιστική, πραγματικός μοχλός εξόδου της χώρας μας από την οικονομική κρίση.

Κατωτέρω παρατίθενται πρώτες αξιολογικές παρατηρήσεις επί των νομοθετικών προτάσεων της Κομισιόν:

1. Καθεστώς Άμεσων Ενισχύσεων

(Ανα)κατανομή των πόρων

Προκειμένου να επιτευχθεί 'δικαιότερη' κατανομή των άμεσων ενισχύσεων μεταξύ κρατών μελών, η Επιτροπή εισηγείται τη σταδιακή αναπροσαρμογή των επιπέδων άμεσης ενίσχυσης ανά εκτάριο, λαμβανομένων υπόψη των διαφορών ως προς το ύψος των μισθών και του κόστους των εισροών. Ειδικότερα, στα κράτη μέλη με επίπεδο άμεσων ενισχύσεων κάτω του 90% του μέσου όρου ΕΕ, θα μειωθεί η απόκλιση κατά ένα τρίτο. Η εν λόγω σύγκλιση θα χρηματοδοτηθεί αναλογικά από όλα τα κράτη μέλη με επίπεδο άμεσων ενισχύσεων άνω του μέσου όρου ΕΕ.

Από 1ης Ιανουαρίου 2019 όλα τα ενεργοποιημένα δικαιώματα ενίσχυσης εντός ενός κράτους μέλους ή μίας περιφέρειας θα πρέπει να έχουν ενιαία μοναδιαία αξία.

Αναπροσαρμόζεται το κατ' έτος εθνικό ανώτατο όριο για κάθε κράτος μέλος (συνολική αξία όλων των χορηγούμενων δικαιωμάτων ενίσχυσης, εθνικό απόθεμα και ανώτατα όρια προσθέτων ενισχύσεων) ως προς κάθε κράτος μέλος, το οποίο για την Ελλάδα ορίζεται στα ακόλουθα επίπεδα, αντιπαραβαλλόμενα κατωτέρω με τα αντίστοιχα της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου:

Πρόταση Κανονισμού -Παράρτημα II

(σε χιλ. ευρώ)

Ημερολογιακό έτος	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ελλάς	2 099 920	2 071 481	2 043 111	2 014 751	2 014 751	2 014 751

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 73/2009- Παράρτημα IV

(σε εκατ. ευρώ)

Ημερολογιακό έτος	2009	2010	2011	2012
Ελλάς	2 561,4	2 365,4	2 359,4	2 344,3

Η 'δίκαιη' κατανομή των πόρων της ΚΑΠ μεταξύ των γεωργών των 27 Κρατών Μελών διεκδικεί ήδη κορυφαία θέση στη διαπραγματευτική στρατηγική των κρατών μελών εν μέσω έντονης κριτικής ως προς τις σημαντικές αποκλίσεις ανά κράτος μέλος. Εν προκειμένω, η Ελλάδα εμφανίζεται ότι λαμβάνει αναλογικά τις μεγαλύτερες ενισχύσεις. Βεβαίως, θα ήταν προς το συμφέρον της χώρας μας ο υπολογισμός της αξίας των ενισχύσεων να γίνει επί τη βάση της επιλέξιμης και όχι της (κατά πολύ μικρότερης) χρησιμοποιούμενης γης.

Όπως έχω κατ' επανάληψη επισημάνει, υφίσταται εναλλακτικός τρόπος υπολογισμού του μέσου ύψους ενισχύσεων. Εάν ληφθούν υπόψη οι μέσες ενισχύσεις ανά δικαιούχο και όχι ανά εκτάριο γης, τότε η Ελλάδα καταλαμβάνει μία από τις χαμηλότερες θέσεις. Ως προς την κατανομή των πόρων της ΚΑΠ, είναι επιτακτική η ανάγκη ανάδειξης αντικειμενικών κριτηρίων, επί τη βάση των ιδιομορφιών του ελληνικού γεωργικού τομέα, όπως το μερίδιο του γεωργικού εισοδήματος στο ΑΕΠ, το πλήθος και η διάρθρωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, το ποσοστό των γεωργικών γαιών με φυσικά και άλλα μειονεκτήματα, οι περιβαλλοντικά ευάλωτες περιοχές, το ποσοστό απασχόλησης στον γεωργικό τομέα. Η "δίκαιη" κατανομή των πόρων της ΚΑΠ δεν ταυτίζεται με την "ίση" κατανομή, η οποία θα παρέβλεπε τις έντονες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών.

Η διατήρηση των πόρων στα επίπεδα που ισχύουν σήμερα είναι διαπραγματευτική οπισθοφυλακή. Στο πλαίσιο της διαπραγμάτευσης των συνολικών κονδυλίων της ΚΑΠ εντός του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου 2014-2020 αναμένονται πιέσεις για περαιτέρω μεταφορά πόρων υπέρ άλλων πολιτικών της ΕΕ. Ως προς την κατανομή των πόρων της ΚΑΠ στα επιμέρους κράτη μέλη ασκούνται ήδη έντονες πιέσεις για ριζικότερη ανακατανομή εκ μέρους όσων το ύψος ενισχύσεων είναι (πολύ) κατώτερο του μέσου όρου της ΕΕ.

Επίσης, στη 'δικαιότερη' κατανομή των αμέσων ενισχύσεων θα συμβάλλει, σύμφωνα με την Κομισιόν, η απομάκρυνση από το ιστορικό μοντέλο.

Επιβάλλεται καθεστώς **δημοσιονομικής πειθαρχίας** προκειμένου να διασφαλισθεί η τήρηση των ανωτάτων ορίων του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου ως προς τη χρηματοδότηση του α' πυλώνα (άμεσες ενισχύσεις και μέτρα αγοράς). Ειδικότερα, όταν προβλέπεται υπέρβαση των κατ' έτος ανωτάτων ορίων για τη χρηματοδότηση των εν

λόγω μέτρων, τότε θα ορίζεται αναπροσαρμογή του ύψους των αμέσων ενισχύσεων για το οικονομικό έτος.

Η **διάρθρωση του συστήματος των αμέσων ενισχύσεων** θα περιλαμβάνει την καλούμενη βασική ενίσχυση, καθώς και πρόσθετες ενισχύσεις.

- **Βασική ενίσχυση-στρεμματική ενίσχυση** σε επίπεδο κράτους-μέλους ή περιφέρειας: Η Κομισιόν θα ορίζει κατ' έτος το εθνικό ανώτατο όριο για το καθεστώς βασικής ενίσχυσης, αφαιρώντας από το συνολικό ετήσιο εθνικό ανώτατο όριο τα ποσά που προορίζονται για τις πρόσθετες ενισχύσεις. Η μοναδιαία αξία των δικαιωμάτων ενίσχυσης θα υπολογίζεται διαιρώντας το εθνικό ή περιφερειακό ανώτατο όριο με τον αριθμό των δικαιωμάτων ενίσχυσης.

Τα κράτη μέλη που θα επιλέξουν να εφαρμόσουν το καθεστώς βασικής ενίσχυσης σε επίπεδο περιφέρειας, θα πρέπει να καθορίσουν τις περιφέρειες με αντικειμενικά κριτήρια, όπως τα αγρονομικά και τα οικονομικά τους χαρακτηριστικά, τις προοπτικές της γεωργίας στην περιφέρεια ή τη θεσμική-διοικητική τους διάρθρωση. Η κατανομή του εθνικού ανωτάτου ορίου μεταξύ των επιμέρους περιφερειών θα πρέπει να γίνει με αντικειμενικά και μη εισάγοντα διακρίσεις κριτήρια.

Στο πλαίσιο του καθεστώτος βασικής ενίσχυσης θα χορηγηθεί στήριξη στους γεωργούς, οι οποίοι θα αποκτήσουν δικαιώματα ενίσχυσης α) μέσω της πρώτης χορήγησης, β) από το εθνικό απόθεμα ή γ) βάσει μεταφοράς. Ως προς το σημείο α) θα χορηγηθούν δικαιώματα ενίσχυσης κατά το πρώτο έτος εφαρμογής του καθεστώτος βασικής ενίσχυσης στους 'ενεργούς' γεωργούς (βλ. ορισμό κατωτέρω), οι οποίοι ενεργοποίησαν τουλάχιστον ένα δικαίωμα ενίσχυσης κατά το 2011. Κατ' εξαίρεση, δικαιώματα ενίσχυσης θα αποκτήσουν και γεωργοί, οι οποίοι δεν ενεργοποίησαν κανένα δικαίωμα ενίσχυσης το 2011, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις (π.χ. εφόσον παρήγαγαν αποκλειστικά οπωροκηπευτικά και/ή καλλιεργούσαν αποκλειστικά αμπελώνες).

Ενίσχυση στο πλαίσιο του βασικού συστήματος θα χορηγείται στους γεωργούς κατόπιν ενεργοποίησης ενός δικαιώματος ενίσχυσης ανά 'επιλέξιμο εκτάριο' (όπως αυτό ορίζεται στην πρόταση Κανονισμού).

- **Πρόσθετες ενισχύσεις:**
 - πρόσθετη ενίσχυση (30% του ετήσιου εθνικού ανωτάτου ορίου) στους γεωργούς που εφαρμόζουν **γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον**,
 - εθελοντική πρόσθετη ενίσχυση (έως 5% του ετήσιου εθνικού ανωτάτου ορίου) για τους γεωργούς σε **περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα** (συμπληρωματική της ισχύουσας ήδη ενίσχυσης στο πλαίσιο του β' πυλώνα), την οποία τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν σε όλες τις περιοχές που ορίζονται ως τέτοιες (ορεινές, μειονεκτικές περιοχές πλην των ορεινών, περιοχές που πλήττονται από ειδικά μειονεκτήματα) ή να περιορίζουν τις πληρωμές σε ορισμένες εξ' αυτών, βάσει αντικειμενικών κριτηρίων,
 - υποχρεωτική πρόσθετη ενίσχυση (έως 2% του ετήσιου εθνικού ανωτάτου ορίου) στους **νέους γεωργούς** κατά την εγκατάσταση για διάστημα έως 5 έτη (συμπληρωματική της ενίσχυσης στο πλαίσιο του β' πυλώνα). Το ποσό της

ενίσχυσης θα προκύπτει με πολλαπλασιασμό του ισοδυνάμου του 25% της μέσης αξίας των δικαιωμάτων ενίσχυσης, που κατέχει ο γεωργός, επί τον αριθμό των ενεργοποιηθέντων δικαιωμάτων.

Ακόμη, προνοείται απλοποιημένο σύστημα υπέρ των **μικρών γεωργών** (έως 10% του ετήσιου εθνικού ανωτάτου ορίου), οι οποίοι θα λαμβάνουν κατ' αποκοπήν πληρωμή, που θα αντικαθιστά όλες τις άμεσες πληρωμές. Το ύψος της ενίσχυσης θα κυμαίνεται από 500 έως 1000 ευρώ. Εξαιρούνται της υποχρέωσης εφαρμογής "γεωργικών πρακτικών επωφελών για το κλίμα και το περιβάλλον" οι γεωργοί, οι οποίοι θα επιλέξουν (υποβάλλοντας σχετική αίτηση έως τις 15 Οκτωβρίου 2014) το εν λόγω σύστημα.

Περαιτέρω, προβλέπεται εθελοντική **συνδεδεμένη ενίσχυση** για τομείς (μεταξύ της ευρείας δέσμης τομέων που ορίζονται στην πρόταση Κανονισμού) ή περιφέρειες ενός Κράτους Μέλους, όπου συγκεκριμένοι τύποι γεωργίας ή γεωργικοί τομείς βρίσκονται αντιμέτωποι με δυσκολίες και είναι ιδιαίτερος σημαντικοί από οικονομικής, και/ή κοινωνικής και/ή περιβαλλοντικής σκοπιάς. Θα παρέχεται ενίσχυση στο βαθμό που απαιτείται, προκειμένου να δημιουργηθεί κίνητρο για τη διατήρηση του τρέχοντος επιπέδου παραγωγής στις εν λόγω περιφέρειες (έως 5% του ετήσιου εθνικού ανωτάτου ορίου με κατ' εξαίρεση δυνατότητα επέκτασης α) έως και 10% ή ακόμη και β) άνω του 10% υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις).

Ορισμός ενεργού γεωργού:

Προτείνεται η μη καταβολή ενισχύσεων σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εφόσον συντρέχει ένα από τα ακόλουθα: είτε α) το ετήσιο ποσό των αμέσων ενισχύσεων είναι κατώτερο του 5% των συνολικών εισοδημάτων που απέκτησαν από μη γεωργικές δραστηριότητες κατά το πλέον πρόσφατο οικονομικό έτος, είτε β) οι γεωργικές τους εκτάσεις είναι κυρίως εκτάσεις που φυσικώς διατηρούνται σε κατάσταση κατάλληλη για βοσκή ή **καλλιέργεια και δεν ασκούν στις εν λόγω εκτάσεις 'ελάχιστη γεωργική δραστηριότητα'**. Κατ' εξαίρεση δεν θα εφαρμόζεται η ως άνω πρόνοια στους γεωργούς, οι οποίοι έλαβαν άμεσες πληρωμές ύψους χαμηλότερου των 5000 ευρώ κατά το προηγούμενο έτος. *(Προκύπτει διαφοροποίηση ως προς προγενέστερη πρόταση που επεξεργαζόταν η Κομισιόν, σύμφωνα με την οποία η μη καταβολή θα ίσχυε για πρόσωπα των οποίων τα ετήσια έσοδα από την γεωργική δραστηριότητα δεν ξεπερνούν το 5% των συνολικών εισοδημάτων που αποκτώνται από όλες τις οικονομικές τους δραστηριότητες, εξαιρουμένων των δημοσίων επιδοτήσεων δυνάμει της εφαρμογής της ΚΑΠ).*

Αναμφίβολα, ο ορισμός του ενεργού γεωργού, που εισηγείται η Κομισιόν, εγείρει ένα κρίσιμο ερώτημα, ήτοι κατά πόσο επιλέγουμε τη διεύρυνση των δικαιούχων ή τη στόχευση των πόρων στους κατ' επάγγελμα γεωργούς.

Ελάχιστες προϋποθέσεις για τη λήψη αμέσων ενισχύσεων:

Προτείνεται η μη καταβολή ενισχύσεων στις περιπτώσεις, στις οποίες το συνολικό ποσό της ετήσιας πληρωμής, που θα λαμβάνει ένας γεωργός, θα είναι κατώτερο των 100 ευρώ ή η επιλέξιμη περιοχή της καλλιέργειας είναι κάτω του ενός εκταρίου. Δεδομένης, ωστόσο, της ετερογενούς διάρθρωσης των εκμεταλλεύσεων, τα κράτη μέλη θα μπορούν να εφαρμόζουν κατώτατα επίπεδα (εντός των ορίων που προβλέπονται στην πρόταση Κανονισμού, τα οποία ως προς την Ελλάδα ορίζονται στα 400 ευρώ και

0,4 εκτάρια), τα οποία ανταποκρίνονται στην ιδιαίτερη κατάστασή τους. Η Ελλάδα, σύμφωνα με την πρόταση της Κομισιόν, δύναται να μην εφαρμόσει ελάχιστες προϋποθέσεις ως προς τη λήψη αμέσων ενισχύσεων στα μικρά νησιά του Αιγαίου.

Προοδευτική μείωση έως και οροφή:

Στον αντίποδα, προβλέπεται προοδευτική μείωση έως και οροφή στην καταβολή των αμέσων ενισχύσεων, λαμβανομένης, βεβαίως, υπόψη της έντασης της μισθωτής εργασίας. Οροφή δεν θα ισχύει ως προς τις 'πράσινες' ενισχύσεις.

Μείωση:

- κατά 20% για ποσά άνω των 150.000 έως και 200 000 ευρώ,
- κατά 40% για ποσά άνω των 200 000 έως και 250 000 ευρώ,
- κατά 70% για ποσά άνω των 250 000 έως και 300 000 ευρώ,
- κατά 100% για ποσά άνω των 300 000 ευρώ.

Τα ως άνω ποσά αμέσων ενισχύσεων, προκύπτουν κατόπιν αφαίρεσης των καταβληθέντων και δηλωθέντων μισθών κατά το προηγούμενο έτος, περιλαμβανομένων των φόρων και των κοινωνικών εισφορών που συνδέονται με την εργασία από το συνολικό ποσό των αμέσων ενισχύσεων. Δεν θα καταβάλλονται άμεσες ενισχύσεις σε γεωργούς, για τους οποίους έχει κριθεί ότι τεχνηέντως δημιούργησαν τις συνθήκες εκείνες, που θα τους επέτρεπαν την αποφυγή των επιπτώσεων του ως άνω περιορισμού. Επιδιώκεται, εν προκειμένω, η αποτροπή καταστρατήγησης της εν λόγω πρόνοιας, μέσω λ.χ. πολυτεμαχισμού των αγροτεμαχίων.

Οι εξοικονομούμενοι πόροι, σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής, θα παραμένουν στο κράτος μέλος προέλευσης και θα χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων με σημαντική συνεισφορά στην καινοτομία στο πλαίσιο του β' πυλώνα.

Δημιουργία εθνικού αποθέματος από τα κράτη μέλη:

Προς τούτο, κατά το πρώτο έτος εφαρμογής του συστήματος βασικής ενίσχυσης, τα κράτη μέλη θα προβούν σε γραμμική ποσοστιαία μείωση (όχι άνω του 3%) του ανωτάτου ορίου του συστήματος βασικής ενίσχυσης σε εθνικό επίπεδο.

Τα κράτη μέλη θα χρησιμοποιούν το εθνικό απόθεμα για να κατανέμουν δικαιώματα ενίσχυσης, με αντικειμενικά κριτήρια, και κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται ίση μεταχείριση των γεωργών και να αποφεύγονται στρεβλώσεις της αγοράς και του ανταγωνισμού, κατά προτεραιότητα σε νέους γεωργούς που εκκινούν τη γεωργική τους δραστηριότητα.

Τα κράτη μέλη μπορούν να κάνουν χρήση του εθνικού αποθέματος προκειμένου να:

- καταβάλουν πληρωμές σε γεωργούς, σε περιοχές που υπόκεινται σε αναδιάρθρωση και/ή προγράμματα ανάπτυξης που σχετίζονται με μορφή δημόσιας παρέμβασης, προκειμένου να αποτραπεί η εγκατάλειψη των γαιών και/ή να αντισταθμισθούν συγκεκριμένα μειονεκτήματα στις εν λόγω περιοχές,
- αυξήσουν γραμμικά την αξία των δικαιωμάτων ενίσχυσης υπό το σύστημα βασικής ενίσχυσης σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

Ενελιξία μεταξύ των δύο πυλώνων

Δίνεται η δυνατότητα στα κράτη μέλη (με απόφασή τους έως την 1η Αυγούστου 2013) να διαθέσουν ως πρόσθετη στήριξη για μέτρα του πυλώνα Ανάπτυξης της Υπαίθρου έως και 10% των πόρων του ετήσιου εθνικού ανωτάτου ορίου (άμεσες ενισχύσεις).

Αντιστρόφως, ορισμένα κράτη μέλη (στα οποία δεν συμπεριλαμβάνεται η Ελλάδα) δύνανται να κάνουν χρήση πόρων του β' πυλώνα (έως 5% του εθνικού φακέλου) για την καταβολή αμέσων ενισχύσεων.

Πληρωμές για γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον

Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, θα λαμβάνουν πρόσθετη ενίσχυση -ανά επιλέξιμο εκτάριο- οι γεωργοί που εφαρμόζουν πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, οι οποίες θα βαίνουν πέραν των υποχρεώσεων της πολλαπλής συμμόρφωσης, ως ακολούθως:

- αμειψισπορά: στις περιπτώσεις όπου η αρόσιμος γη ξεπερνά τα 3 εκτάρια, θα πρέπει να περιλαμβάνονται 3 τουλάχιστον διαφορετικές καλλιέργειες, με την κύρια καλλιέργεια να μην υπερβαίνει το 70% της αροσίμου γης
- μόνιμοι λειμώνες,
- περιοχή οικολογικής έμφασης: οι γεωργοί θα πρέπει να αφιερώνουν τουλάχιστον το 7% των επιλεξιμών εκταρίων (εξαιρουμένων των εκτάσεων που διατηρούνται ως μόνιμοι λειμώνες) ως περιοχή οικολογικής έμφασης (π.χ. ζώνες ανάσχεσης, αγρανάπαυση, διατήρηση χαρακτηριστικών τοπίου, αναδασωμένες περιοχές).

Εύλογες είναι οι ανησυχίες των ευρωπαϊκών γεωργικών φορέων για τις επιπτώσεις των προτάσεων της Κομισιόν περί επιβολής πρόσθετων προϋποθέσεων συμμόρφωσης επί της ανταγωνιστικότητας του ευρωπαϊκού γεωργικού τομέα, ο οποίος βρίσκεται ήδη αντιμέτωπος με τις πιέσεις των αθρόων εισαγωγών προϊόντων τρίτων χωρών ελαστικότερων προδιαγραφών. Πολλώ δε μάλλον που η Κομισιόν δεν θέτει τις προϋποθέσεις υπαγωγής των εισαγομένων σε ισοδύναμες προδιαγραφές με τα εντός ΕΕ παραγόμενα προϊόντα, παρά τη σθεναρή στάση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προς αυτή την κατεύθυνση, όπως, άλλωστε, αποτυπώθηκε στην Έκθεσή μου, η οποία υιοθετήθηκε από την Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, "Ευρωπαϊκή Γεωργία και Διεθνές Εμπόριο".

Υποστηρίζω ότι τα περιβαλλοντικά μέτρα θα πρέπει να είναι απλά στην εφαρμογή τους, να συνοδεύονται από επαρκές αντιστάθμισμα και να μην δημιουργούν επιπρόσθετο διοικητικό άγχος τόσο στους παραγωγούς όσο και στις εθνικές διοικήσεις. Υποστηρίζω δε την ανάγκη ενός καταλόγου πλειόνων μέτρων, στον οποίο θα συμπεριληφθούν και μέτρα που ανταποκρίνονται στις ιδιαιτερότητες της χώρας μας και των λοιπών μεσογειακών κρατών μελών (π.χ. μόνιμες καλλιέργειες, όπως οπωρώνες, αμπελώνες, ελαιώνες, οι οποίες εμφανίζουν σημαντικά περιβαλλοντικά οφέλη).

Επίσης, αυτοδικαίως δικαιούχοι της εν λόγω πρόσθετης ενίσχυσης θα είναι οι γεωργοί των οποίων οι εκμεταλλεύσεις βρίσκονται ολικώς ή μερικώς σε περιοχές 'Natura 2000', υπό την προϋπόθεση ότι οι πρακτικές τους συνάδουν με τους στόχους που ορίζει το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο της ΕΕ (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, και Οδηγία 2009/147/ΕΚ περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών).

Δεδομένης της αναγνωρισμένης επωφελούς επίδρασης των συστημάτων βιολογικής γεωργίας στο περιβάλλον, άνευ άλλου τινός, θα λαμβάνουν την πρόσθετη ενίσχυση οι γεωργοί που πληρούν τις προϋποθέσεις που θεσπίζει το νομοθετικό πλαίσιο της ΕΕ (Κανονισμός (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2007 για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91).

2. Ανάπτυξη της Υπαίθρου

Ως προς τον πυλώνα για την **Ανάπτυξη της Υπαίθρου**, αναφέρονται συνοπτικά ορισμένες εκ των προτάσεων που εισηγείται η Κομισιόν.

Διατηρούνται οι στρατηγικοί στόχοι της πολιτικής της Ανάπτυξης της Υπαίθρου, ως προς την ανταγωνιστικότητα του γεωργικού τομέα, τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και την ισόρροπη εδαφική ανάπτυξη των περιοχών της υπαίθρου. Συμφώνως προς την στρατηγική ΕΕ 2020, οι ανωτέρω στόχοι εξειδικεύονται περαιτέρω στο πλαίσιο έξι προτεραιοτήτων σε επίπεδο ΕΕ, οι οποίες και θα αποτελέσουν τη βάση του προγραμματισμού εκ μέρους των κρατών μελών.

Ο κατάλογος των επιμέρους μέτρων επανεξετάσθηκε και εισήχθησαν ορισμένες τροποποιήσεις. Κατά την Κομισιόν, δεδομένου ότι πλείστα μέτρα εξυπηρετούν πλείονες στόχους δεν κρίνεται πλέον σκόπιμη η ομαδοποίησή τους σε άξονες.

Το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας θα λειτουργούν υπό Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο σε επίπεδο ΕΕ, το οποίο θα εφαρμόζεται σε εθνικό επίπεδο μέσω Εταιρικών Συμβάσεων που θα συνάπτει η Κομισιόν με τα επιμέρους κράτη μέλη. Η Κομισιόν ζητεί τον εκ των προτέρων καθορισμό μετρήσιμων στόχων και δεικτών αποτελεσμάτων στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης των κρατών μελών.

Πέραν των όποιων ενστάσεων ως προς το πρόσθετο διοικητικό άχθος, η νέα αυτή προσέγγιση αποτελεί πρόκληση για ορθολογικότερη αξιοποίηση των πόρων με πραγματικούς αναπτυξιακούς όρους για την Ελλάδα της υπαίθρου.

Κατά την Κομισιόν, οι ορεινές περιοχές και οι περιοχές με φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα πρέπει να προσδιορίζονται επί τη βάσει αντικειμενικών κριτηρίων. Ειδικά ως προς τις **περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα**, προβλέπεται επαναπροσδιορισμός τους, λαμβάνοντας υπόψη **βιοφυσικά κριτήρια**. Η Κομισιόν αναγνωρίζει την αναγκαιότητα μεταβατικών διατάξεων ενόψει της διακοπής των πληρωμών σε περιοχές, οι οποίες δεν θα εντάσσονται πλέον στο καθεστώς, άμα τη εφαρμογή των νέων κριτηρίων.

Προβλέπεται ειδικό μέτρο για τη στήριξη της **βιολογικής** γεωργίας (μετατροπή και διατήρηση), ενώ ενθαρρύνονται συλλογικές συμβάσεις ή συνεργασία μεταξύ γεωργών για την κάλυψη μεγαλύτερων εκτάσεων.

Προκειμένου να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή των παραγωγών σε συστήματα ποιότητας προϊόντων, θα παρέχεται στήριξη για νέες (μόνον) συμμετοχές και για χρονικό διάστημα που δεν θα ξεπερνά την πενταετία.

Στο πλαίσιο των προτεινόμενων εργαλείων για τη διαχείριση κινδύνων περιλαμβάνονται η στήριξη των ταμείων αλληλασφάλισης, καθώς και η θέσπιση ενός νέου εργαλείου για τη σταθεροποίηση του εισοδήματος.

Σημειώνεται τέλος ότι στις προτάσεις της Κομισιόν για τη νέα ΚΑΠ εντάσσεται και η επέκταση του πεδίου εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Ταμείου Παγκοσμιοποίησης, ώστε να στηρίζονται οι γεωργοί, οι οποίοι πλήττονται από το άνοιγμα της ευρωπαϊκής αγοράς γεωργικών προϊόντων. Πάγια θέση μου είναι η παραμονή των ευρωπαίων γεωργών στην παραγωγή και προφανώς δεν αποτελεί λύση η αποζημίωσή τους. Συνεπώς, η ΕΕ οφείλει εκ των προτέρων να λαμβάνει υπόψη και να προασπίζει τα γεωργικά συμφέροντα κατά τη διαπραγμάτευση και σύναψη εμπορικών συμφωνιών με τρίτες χώρες.

Υποστηρίζω την αναγκαιότητα αποτελεσματικών εργαλείων ρύθμισης της αγοράς και διαχείρισης των κινδύνων, ασφάλισης της γεωργικής παραγωγής και σταθεροποίησης του εισοδήματος, δεδομένης της εντεινόμενης αστάθειας των τιμών και της ρευστότητας στις γεωργικές αγορές, καθώς και των αυξανόμενων περιβαλλοντικών/ κλιματικών κινδύνων και διατροφικών κρίσεων.

Το ελληνικό σύστημα διακυβέρνησης οφείλει, έστω και αυτήν την υστάτη ώρα, να εκπονήσει τις απαραίτητες μελέτες προσομοίωσης, οι οποίες θα αποτελέσουν ασφαλή οδοδείκτη τόσο κατά το στάδιο της διαπραγμάτευσης, όσο και της εφαρμογής του μελλοντικού ρυθμιστικού πλαισίου της ΚΑΠ (μεταξύ άλλων, ως προς τον ορισμό του ενεργού αγρότη, τον προσδιορισμό των επιμέρους περιφερειών της χώρας για την κατανομή των ενισχύσεων, τα κριτήρια για τον προσδιορισμό των περιοχών με φυσικά μειονεκτήματα, τις εθελοντικές άμεσες ενισχύσεις, όπως είναι οι συνδεδεμένες).

* * *

Ως γνωστόν, η Κομισιόν έχει ήδη δημοσιοποιήσει τις από 29 Ιουνίου 2011 προτάσεις της σχετικά με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014-2020.

3. Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014-2020 ΓΕΩΡΓΙΑ

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (ΣΕ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ 2011)	386,9 ΔΙΣ. ΕΥΡΩ
Πρώτος πυλώνας: άμεσες πληρωμές και μέτρα αγοράς	281,8 δισ.ευρώ
Δεύτερος πυλώνας: ανάπτυξη της υπαίθρου	89,9 δισ.ευρώ
Επιπλέον -πέραν της ΚΑΠ-πόροι	15,2 δισ.ευρώ Σύνολο ↓
Ασφάλεια τροφίμων	2,2 δισ.ευρώ

Επισιτιστικά προγράμματα απόρων	2,5 δισ. ευρώ
Αποθεματικό για τη διαχείριση κρίσεων	3,5 δισ. ευρώ
Ευρωπαϊκό Ταμείο παγκοσμιοποίησης	έως 2,5 δισ. ευρώ
Έρευνα και Καινοτομία στους τομείς της ασφάλειας των τροφίμων, της βιο-οικονομίας, και της βιώσιμης γεωργίας (εντός του Κοινού Στρατηγικού Πλαισίου για την Έρευνα και την Καινοτομία)	4,5 δισ. ευρώ

Η Κομισιόν ομιλεί για 'πάγωμα' ως προς τον προϋπολογισμό της ΚΑΠ. Ερωτήματα ανακύπτουν από την σύγκριση μεταξύ σταθερών τιμών στις οποίες εκφράζονται οι πόροι της ΚΑΠ για την δημοσιονομική περίοδο 2014-2020 και τρεχουσών τιμών της περιόδου 2007-2013. Σε κάθε περίπτωση, εν σχέσει προς την αφετηριακή απαισιοδοξία, η πρόταση της Επιτροπής αξιολογείται ως εύλογη βάση διαπραγματεύσεων. Εν προκειμένω, αναγνωρίζεται ως καθοριστική η σθεναρή στάση της Επιτροπής Γεωργίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.